

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 31^ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 231

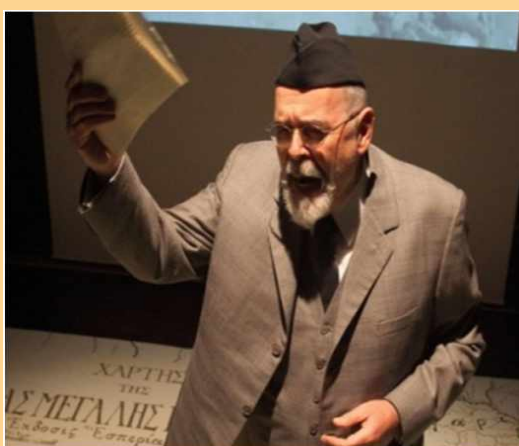
ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΜΑΪΟΣ 2019
ΚΑΛΟΜΗΝΑΣ 2019

Η επιστολή του Ελευθερίου Βενιζέλου, με την οποία πρότεινε για το Νόμπελ Ειρήνης τον Μουσταφά Κεμάλ!

Ο αμφιλεγόμενος ρόλος του Ελευθερίου Βενιζέλου στη γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου λόγω μη καθαρής θέσης στήριξης των Ελλήνων του Πόντου θα συνεχιστεί όταν αποφεύγοντας να εκμεταλλευτεί ...

Συνέχεια στην 4η σελίδα

Οι ίδιοι οι Τούρκοι ομολογούν τη γενοκτονία

Murat Yuksel (Βουλευτής - Έπαρχος Κερασούντας)

«Κανένας δεν άκουγε τις εκκλήσεις και τα παράπονα των δυστυχισμένων κατοίκων της Κερασούντας. Κανείς δεν έδινε σημασία στις καταγγελίες τους. Το αρχείο των μηνύσεων στο δικαστικό μέγαρο ήταν γεμάτο με μηνύσεις εναντίον του Τοπάλ Οσμάν. Όμως μια μυστική δύναμη όχι μόνο κάλυπτε τον ...

Συνέχεια στην 5η σελίδα

Ο Καλομηνάς «Μάιος»

εν ο πέμπτον μήνας τη χρονίας, ίστε λεει μας
το Γρηγοριανόν ημερολόγιον κι εχ' 31 ημέρας

Ο Μάιος λέγεται Καλομηνάς... από το επίθετο καλός και το ουσιαστικό μήνας. Σύμβολο της άνοιξης και της νεότητας ο Μάιος! Ο μήνας των λουλουδιών, της βλάστησης και της καρποφορίας. Τι σήμαινε όμως για τους Πόντιους ο μήνας των λουλουδιών.

Απ' το ουσιαστικό καλομηνάς και την κατάληξη "εσιν" παράγεται κατά τόπους το επίθετο καλομηνέσιν (Κερασούντα), Καλομηνέσ' (Κοτύωρα-Τραπεζούντα και Χαλδία). Το πρωί

της πρωτομαγιάς έτρωγαν άρτο που είχαν φυλάξει από τη Μεγάλη Πέμπτη και έπιναν γάλα. Αμέσως μετά έφτιαχναν στεφάνια με λουλούδια και τα κρεμούσαν έξω από την πόρτα του σπιτιού τους, πιστεύοντας ότι θα έχουν την υγεία και τη ζωντάνια της φύσης και οι τσοπάνοι με τις παρχαρομάνες έβγαζαν τα ζώα από το μαντρί, να βοσκήσουν και να κατεβάσουν γάλα, στολίζοντάς τα με κορδέλες και κουδούνια. Μέχρι το τέλος του μήνα τα ανέβαζαν στα παρχάρια. Μπορεί ο Μάιος να είναι ο τελευταίος μήνας της Άνοιξης αλλά στον Πόντο ήταν ένας βροχερός μήνας και μάλιστα σε πολλές περιοχές έπεφτε και χαλάζι.

Ο Μάιος στον Πόντο συνοδευόταν από διάφορες προλήψεις και δοξασίες. Οι Πόντιοι πίστευαν ότι τον μήνα αυτό κινδύνευαν από τα μάγια, γι αυτό και προσπαθούσαν να προφυλαχθούν με σκόρδα και μαγιοβότανα. Πίστευαν επίσης ότι παιδί που γεννιέται τον Μάη (Καλομηνέσ' παιδί) είναι όμορφο, γελαστό, τυχερό, αξιαγάπητο και ρέπει προς τον έρωτα.

Πολλά τα δίστιχα της αγάπης, του μόχθου της ξενιτιάς καθώς και δοξασίες, γνωμικά και παροιμίες που υπάρχουν από τα οποία μερικά θα αναφέρουμε παρακάτω:

"Ερθεν ο Καλομηνάς, πία γάλαν, αν πεινάς"

"Όνταν έρτ' ο Καλομηνάς, φντρώνε τα χορτάρια, ντ' έμορφα
επρασίντσανε τα τσόλια τα παρχάρια."

"..Καλομηνά χαρά 'κι γίνεται, μαϊσσοούνταν οι νεόπαντροι
και ίλιαμ' η τα ένυφος."

"..Το αίμαν ατσιν γλυκύν εν' ήτ' οστούδ' ν' ατσιν αγαπίζεται."

"..Ο Μάρτ'ς οντάν μαρτεύκεται, διαβαίν τον Καλαντάρη κι οντάν
καλομηνεύκεται, διαβαίν τον καλοκαίρην.."

"Καλομηνά πα είδα 'σε και ξάν' το μυτι σ' ύλιζεν."

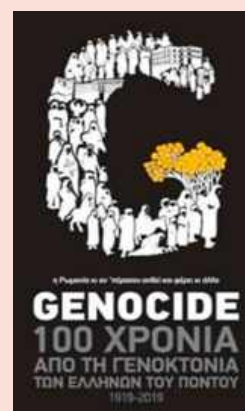
"...Ερθεν κι ο Καλομηνάς, όλ' τρών' κι εσύ πεινάς."

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΝΗΜΗΣ

ΜΑΪΟΣ 2019

Συμμετέχουμε όλοι στις εκδηλώσεις
μνήμης που προγραμματίσε η λέσχη
μας με το σύνθημα «ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ»

ΚΥΡΙΑΚΗ 12-5-2019

8:00 μ.μ.: Παρουσίαση του βιβλίου του Γ. Αμαραντίδη στη Εύξεινο λέσχη.

ΠΕΜΠΤΗ 16-5-2019

7:00 μ.μ. μέχρι 9:00 μ.μ.: Περίπτερο ενημέρωσης στην πλατεία δημαρχείου και εγκαίνια έκθεσης στον ίδιο χώρο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17-5-2019 ΜΕΧΡΙ ΠΕΜΠΤΗ 30-5-2019

Το περίπτερο ενημέρωσης θα λειτουργήσει 17 και 18/5 και από ώρες 9:00π.μ. μέχρι 1:00μ.μ. και από 5:00μ.μ. μέχρι 9:00μ.μ., στην πλατεία δημαρχείου.

Η έκθεση θα μεταφερθεί και θα λειτουργεί από 17/5 μέχρι 30/5 και από ώρες 5:00μ.μ. μέχρι 9:00μ.μ. καθημερινά, στο ΠΠΚ της Ευξείνου Λέσχης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17-5-2019

9:00π.μ. μέχρι 1:00μ.μ.: θα γίνει αιμοδοσία στο χώρο το δημαρχείου Βέροιας

ΣΑΒΒΑΤΟ 18-5-2019

8:00μ.μ.: λαμπαδηφορία από την πλατεία δημαρχείου μέχρι την πλατεία Καπετανίδη, όπου θα ακολουθήσει αγρυπνία

8:30μ.μ.: Συναυλία με την μπάντα του Πολεμικού Ναυτικού στην πλατεία Ρακτιβάν (Ρολόι)

ΚΥΡΙΑΚΗ 19-5-2019

9:00π.μ.: εκκλησιασμός και μνημόσυνο στον καθεδρικό ναό του Αγ. Αντωνίου και θα ακολουθήσει επιμνημόσυνος δέησης και κατάθεση στεφάνων στην πλατεία Καπετανίδη.

7μ.μ. Κεντρική Εκδήλωση στην Πλ. Αγ. Σοφίας-Θεσσαλονίκη από τη ΠΟΕ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31-5-2019 (ΤΕΛΕΤΗ ΛΗΞΗΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ)

9:00μ.μ.: Παράσταση «...Η οδύνη της φρίκης και η φρίκη της οδύνης...» στο Χώρο Τεχνών Δήμου Βέροιας.

Σε όλες τις εκδηλώσεις η είσοδος είναι ελεύθερη

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας
Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356
Βέροια - Τ.Κ. 59132
Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής
+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ε.Α.ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ
ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
Λ. Πορφύρα 1
591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
Κωδικός 1000001

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Α. ΒΕΡΟΙΑΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην
Παρασκευής και Σαββάτου
από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
pliroforiodotis.gr
laikoyra.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βεριοιώτης.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspotanthemia.com
ammosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

14-04-2019

Συμμετοχή στο 14^ο Διεθνές Μαραθώνιο «ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ» με πολυπληθές τμήμα της λέσχης που έγινε στη Θεσσαλονίκη και συνδιοργάνωσε η ΠΟΕ για τα εκατό χρόνια από τη γενοκτονία με τον "ΜΕΑΣ ΤΡΙΤΩΝ".

3, 12 & 17-04-2019

Εκπροσώπηση στη συνάντηση των συλλόγων με τον κ. Αντιπεριφερειάρχη για το θέμα καθαρισμού έδρας τέλεσης του μνημόσυνου της 19ης Μαΐου.

29-04-2019

Εκπροσώπηση στη Θεία λειτουργία και εορτή στον πανηγυρίζοντα Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου Περιστερεώτα, στο Ροδοχώρι Νάουσας.

Ταξιδεύοντας μαζί μας

Στις 6 και στις 7 Απριλίου 2019 πραγματοποιήθηκε από τη λέσχη εκδρομή στην Ανατολική Θράκη από τα τμήματα κυρίως των ενηλίκων χορευτών και όχι μόνο.

Οι πόλεις Αδριανούπολη και Ραιδεστός ήταν οι κύριοι προορισμοί των μελών και φίλων της λέσχης όπου ψυχαγωγήθηκαν, διασκέδασαν και ψώνισαν από τη ντόπια αγορά.

Σίγουρα όσοι βρέθηκαν μαζί μας στο όμορφο και ενημερωτικό ταξίδι θα το θυμούνται για πάντα και θα το ξανακάνουν σε νέους προορισμούς.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΟΠΟΙΟΣ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ»
ΣΕ ΕΝΤΥΠΗ ΜΟΡΦΗ
ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΙ
ΜΕ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ 2331090339
ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΘΕ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΟΣΟ ΤΩΝ 3€

Στις 14 Απριλίου η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας, συμμετείχε στον 14ο Διεθνές Μαραθώνιο "Μέγας Αλέξανδρος" με την ομάδα "100 Running Team" στο πλαίσιο των εκδηλώσεων, της ΠΟΕ, για την συμπλήρωση των 100 χρόνων από την κορύφωση της Γενοκτονίας, των Ελλήνων του Πόντου.

Η Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος, αποφάσισε να διαθέσει μέρος του αντιτίμου συμμετοχής κάθε δρομέα, για την διανομή αντιτύπων του επίτομου έργου του Κωνσταντίνου Φωτιάδη "Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου" στα αγγλικά, στα πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Αξίζει επίσης να αναφέρουμε ότι η Οργανωτική Επιτροπή του φετινού Μαραθωνίου αφιέρωσε τον αγώνα, στα 100 χρόνια από τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου.

Η συμμετοχή της λέσχης στον Μαραθώνιο είναι μια από τις πολλές εκδηλώσεις που είτε διοργανώνει ή συμμετέχει για να τιμήσει την Γενοκτονία.

Βιογραφία

Στις 15 Αυγούστου 1461 μ.Χ., ο Μωάμεθ ο πορθητής μετά από σκληρή πολιορκία καταλαμβάνει την πρωτεύουσα των Μεγάλων Κομνηνών, την Τραπεζούντα. Η ύστατη ισχυρή έπαλξη της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού στην Ανατολή έπαψε να φωτίζει. Η αυτοκρατορία έσβησε και η κληρονομία ημών μετεστράφη αλλοτρίοις. Ο Ελληνισμός του Πόντου έζησε δύσκολες και κρίσιμες στιγμές. Πολλές φορές αισθάνθηκε την ανάσα του θανάτου. Και αυτός όμως ο θάνατος στο προπύργιο αυτό του ελληνισμού, που ονομάζεται Πόντος, δεν αντίκρισε τίποτε άλλο παρά ψυχές όρθιες και ακατάβλητη απόφαση.

Ο τελευταίος αυτοκράτορας Δαβίδ, ο Μέγας Κομνηνός, όμηρος στα χέρια του πορθητή μαζί με τα τρία του παιδιά και τον ανεψιό του και διάδοχο Αλέξιο τον εκτοπίζεται στην Αδριανούπολη. Η σωτηρία της Τραπεζούντας είναι ασφαλώς αδύνατη.

Είναι βέβαιο ότι η αγριότητα της άλωσης υπήρξε μικρότερη λόγω της συνθηκο-λογήσεως. Συνήθεια υπάρχει για κάθε καταστροφή να ρίχνονται οι ευθύνες μόνο στους ηγήτορες. Τα πραγματικά όμως αίτια ενυπάρχουν σε σύνθετες καταστάσεις και η νηφάλια διάγνωση παραθεωρείται. Αυτός που έχει την ατυχία να κυβερνά τις τελευταίες αυτές ώρες και να υφίσταται τους κλονισμούς της καταστροφής, αυτός είναι και ο εκ του προχείρου υπεύθυνος, ο ανάνδρος, ο προδότης. Τέτοιο διπλό θύμα υπήρξε και ο αυτοκράτορας Δαβίδ.

Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι πάρα πολλοί ήταν εκείνοι που θεωρούσαν την αντίσταση μάταιη και επέζαν για τη λύση της συνθηκολογήσεως ελπίζοντας ότι θα εμετριάζετο το κακό και η οργή του πορθητού. Εμάς όμως μας ενδιαφέρει το τέλος του αυτοκράτορα.

Το ανώνυμο συναξάριο του γένους με λιτές γραμμές αναφέρεται στο μαρτυρικό του τέλος.

«Κατά τήν 26ην του μηνός Μαρτίου της ΙΑ΄ Ινδικτιώνος του 1463 έτους, ήμέρα Σαββάτω, πικροτάτη, ώρα γ΄ έκρατήθη ο Άγιος ήμών Αυθέντης και Βασιλεύς Τραπεζούντος κύριος Δαβίδ ο Μέγας Κομνηνός έν Άνδριανουπόλει καθειρχθείς σύν άλύσεσι έν τῷ Πύργῳ». (Μητροπολίτου Τραπεζούντος Χρυσάνθου, «Η εκκλησία Τραπεζούντος», Αθήναι 1933, σ. 521).

«Έν δέ τῇ πρώτῃ Νοεμβρίου, ήμέρα Κυριακή και ὥρα τετάρτη της νυκτός έτελειώθη τῷ ξίφει ο αὐτός σύν ἅμα τοῖς τρισίν αὐτοῦ υἱοῖς και τῷ ανεψίῳ, τῷ 1463 ἰνδικτιώνος ΙΒ΄ έν Κωνσταντινουπόλει», Αθήναι 1933, σ. 522 (Σκευοφυλάκειο Οικουμενικού Πατριαρχείου, ἀριθμ. 8, φυλ. 294α)].

Οι παραπάνω συναξαριακές σημειώσεις βρίσκονται σε μεμβράνινο χειρόγραφο ευαγγελιστάριο της Μονής της Θεοτόκου στη νήσο Χάλκη. Τώρα το χειρόγραφο με τις ενθυμίες βρίσκεται στο σκευοφυλάκειο του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Όταν ο Δαβίδ παρουσιάσθηκε στον Μωάμεθ αυτός του πρότεινε ένα από τα δύο, ή να μείνει ζωντανός εφόσον απαρνηθεί την πίστη του ή να θανατωθούν αυτός και όλη η οικογένειά του. Από την τρομερή αυτή πρόταση ο Δαβίδ διάλεξε τη δεύτερη λύση λέγοντας με παρρησία στον Μωάμεθ ότι: «Κανένα μαρτύριο δεν πρόκειται να με φέρει στο σημείο ν' απαρνηθώ την πίστη των πατέρων μου». (WEISZ WELTGESCHICTE – GRAZ LEIPZIG 1892 VII 117). Έτσι πέρασε ο Δαβίδ στην αιωνιότητα ανταλλάσσοντας τη βασιλική αλουργίδα με το φωτοστέφανο του μάρτυρα.

Όλοι όσοι ασχολήθηκαν με το τραγικό τέλος της

Οι Άγιοι του Πόντου

Άγιος Δαβίδ ο Μέγας Κομνηνός

ο νεομάρτυρας και η συνοδεία του Βασίλειος, Γεώργιος, Μανουήλ οι υιοί του και Αλέξιος ο ανεψιός του

Τραπεζουντιακής αυτοκρατορίας κατατάσ-σουν τον Δαβίδ στη χορεία των μαρτύρων, εκφράζοντας την κοινή συνείδηση του εκκλησιαστικού πληρώματος.

Ο Σάββας Ιωαννίδης στο έργο του «Ιστορία και στατιστική Τραπεζούντος» γράφει: «Και ο Ελληνισμός, προς τιμή του, έχει να επιδείξει δύο αυτοκράτορες, έναν να πεθαίνει με γενναι-ότητα πολεμώντας για την πατρίδα, τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, και έναν να μαρτυρεί για την πίστη του. Δηλαδή τον τελευταίο αυτοκράτορα της Τραπεζούντας Δαβίδ, τον Μεγάλο Κομνηνό.

Και έτσι καθώς δυό είναι τα στοιχεία της εθνικής ύπαρξης του όλου Ελληνισμού, δηλαδή η πίστη στην πατρίδα και η θρησκεία, η Θεία πρόνοια συνεισφέρει σ' αυτόν με τον Κωνσταντίνο ως έφορο και ήρωα του Ελληνισμού και με τον Δαβίδ ως έφορο και ήρωα του χριστιανισμού». (Σάββα Ιωαννίδη, «Ιστορία και στατιστική της Τραπεζούντος», Θεσσαλονίκη 1988, σ. 95 (Α έκδοσις Κωνσταντινούπολις 1870)).

«Αλλά και μάρτυρες της πίστης έγιναν πολλοί σε πολλά μέρη, ακόμα και σήμερα ανάμεσα στα απρόσιτα χριστιανικά χωριά και έχουν υποστεί μαρτυρικές διώξεις. Και πρώτος απ' όλους είναι δίκαιο να μνημονευθεί ο τελευταίος από τους Μεγάλους Κομνηνούς, ο Δαβίδ, μαζί με τα παιδιά και τους συγγενείς του, που προτίμησε το μαρτυρικό θάνατο αντί να ζήσει και να απολαύσει τιμές, όπως έκαναν άλλοι που είδαμε, οι οποίοι επιθύμησαν τα πρόσκαιρα αντί για τα αιώνια και την εφήμερη εκτίμηση αντί γι' αυτήν που προέρχεται από τον Θεό και τους ανθρώπους». (Σάββα Ιωαννίδη, «Ιστορία και στατιστική της Τραπεζούντος», Θεσσαλονίκη 1988, σ. 124 (Α έκδοσις Κωνσταντινούπολις 1870)).

Ο λόγιος αρχιμανδρίτης Πανάρετος Τοπαλίδης, ηγούμενος της ιστορικής μονής του Τιμίου Προδρόμου Βαζελώνος στο περιοπούδαστο έργο του «Ο Πόντος ανά τους αιώνας», σχολιάζει ως εξής το μαρτυρικό τέλος του αυτοκράτορα: «..... και μετά τινας μήνας τίθεται ὡμῶς ἀντιμέτωπος τοῦ διλήμματος, ἥ νά ἐξομώσῃ, ἥ νά σφαγῇ μετά τῶν τέκνων του. Προεῖλετο τὸ δεῦτερον καί εἶδε σφαζομένους τοὺς υἱοὺς του καί τόν ἀνεψιόν του Ἀλέξιον καί μετ' αὐτοὺς ἐσφάγη καί αὐτός ἐπὶ λόφου καλουμένου «Πέγιογλου» ὑπὸ τῶν Τούρκων, καί κειμένου ἀντίπεραν τοῦ λόφου ἐφ' οὗ μαχόμενος ἔπεσε πρό δέκα ἐτῶν ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος. Καί οὕτω συνεπληρώθη τὸ μαρτύριον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δυὸ αὐτοκρατόρων αὐτοῦ, τοῦ μέν πεσόντος ἐν μάχῃ ἀμύνης ὑπὲρ ἐλευθερίας, τοῦ δέ σφαγέντος ἐν μαρτυρίᾳ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας». (Αρχιμ. Παναρέτου Τοπαλίδου, «Ο Πόντος ανά τους αιώνας», Δράμα 1929, σ. 63-64.).

Ο εκλεκτός Πόντιος επιστήμονας Οδυσσέας Λαμφίδης σχολιάζει: «Τραγικός ήρως ὁ Δαβίδ, διὰ τοῦ θανάτου σφραγίζει τήν ἱστορίαν τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν. Ἡ μοῖρα δέν ἠθέλησε νά χορηγήσῃ εἰς αὐτόν τόν θάνατον ἑνός πολεμιστοῦ, ἀλλά ὥρισεν εἰς αὐτόν τὸ τέλος ἑνός μάρτυρος «ξίφει τελειοῦται» ». (Ἀρχεῖον Πόντου, Αθήναι 1961, τόμος 24, σ. 28).

Από τις παραπάνω μαρτυρίες και απόψεις, αβίαστα συμπεραίνουμε ότι βρισκόμαστε μπροστά σ' έναν μάρτυρα στεφανωμένο και δικαιωμένο από τον δικαιοκρίτη Θεό, αδικημένο όμως από ολόκληρο τον ελληνισμό, αφού δεν προβάλλεται η θυσία του και δεν τιμάται το μαρτύριό του. Πολλοί είναι οι λόγοι για τους οποίους δεν τιμήθηκε πρεπόντως ο μάρτυς Βασιλεύς. Ήρθε όμως η ώρα εμείς οι απόγονοι και κληρονόμοι της Τραπεζουντιακής αυτοκρατορίας να αναδείξουμε την κοινή συνείδηση περί του μαρτυρίου του υπέρ του Χριστού, να αποδώσουμε προς αυτόν τα οφειλόμενα ως υιοί φιλοπάτορες και να επαληθεύσουμε την χρυσοστομικήν ρήσιν που λέγει: «ὥσπερ γάρ τόν ἥλιον ἀμήχανον σβεσθῆναι, οὕτω καί τήν μνήμην τῶν μαρτύρων». (Ιωάννου Χρυσοστόμου, εις τον Άγιον Ιερομάρτυρα Φωκά, MIGNE, P.G. 50,699).

Ο αείμνηστος Μητροπολίτης πρώην Λεοντοπόλεως Σωφρόνιος Ευστρατιάδης στο επιστημονικό του έργο: «Αγιολόγιο της Ορθοδόξου εκκλησίας» γράφει τα εξής για το χρέος μας έναντι των μαρτύρων που βρίσκονται

στην αφάνεια χωρίς να αποδίδονται σ' αυτούς οι νομομισμένες τιμές: «Διὰ τοῦτο ἔχομεν καθήκον ἱερόν νά ἀναστήσωμεν τοὺς νεκροὺς ἐπὶ τῆς γῆς καί ζῶντας ἐν τοῖς οὐρανοῖς, νά ἀποδώσωμεν εἰς τήν Ἐκκλησίαν τήν δόξαν αὐτῆς καί τό κάλλος, τάς μορφάς καί τά ὀνόματα τῶν ἡρώων τῆς πίστεως, οἵτινες διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν, καί διὰ τοῦ βίου αὐτῶν ἐστερέωσαν τά θεμέλια αὐτῆς καί εἶναι μέρος τοῦ ἀκηράτου στεφάνου αὐτῆς, ἀδάμαντες ἐκπεσόντες ἐκ τοῦ πολυτίμου στέμματος, θησαυρός ἱερός τῆς ἡμετέρας πίστεως. Ἐχομεν ἱερόν καθήκον νά ἀναζητήσωμεν καί εὖρωμεν τοὺς κρυπτομένους ἀπό τῆς νέφης ἀστέρας καί τοποθετήσωμεν εἰς τό ἥρῳον τῆς πίστεως. Αἱ κατὰ ἀνατολὰς Ἐκκλησίαι διὰ τῆς περιπετείας αὐτῶν ἀπώλεσαν τόν ἴδιον αὐτῶν κώδικα καί τά δίπτυχα καί τῆς περγαμηνῆς αὐτῶν διεσκορπίσθησαν εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους ὑπὸ τῆς λύσεως τῶν ἐχθρῶν καί ἠφάνισθησαν πολλὰ πολῦτιμα τῆς κληρονομίας ἡμῶν μνημεῖα καί πειστήρια ἑναπέμειναν ὅθεν γεραρά λείψανα καί ταῦτα ἀπόκεινται εἰς ἡμᾶς νά περισυλλέξωμεν μετ' εὐλαθείας». (Σωφρονίου Ευστρατιάδου, Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, «Αγιολόγιον της Ορθοδόξου εκκλησίας», Αθήναι 1995, σ. ιε).

Σύμφωνα με την παράδοση της Ορθοδόξου Ανατολικής εκκλησίας τον πρώτο λόγο στην αναγνώριση ενός αγίου έχει το πλήρωμα της τοπικής εκκλησίας. Η αυθόρμητη αναγνώριση από την συνείδηση των πιστών είναι καθοριστικός παράγων. Ειδικά για την τιμή στους μάρτυρας ο πολυγραφώτατος Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης παρατηρεί: «τῶν μαρτύρων τὰ λείψανα προσκυνοῦνται ὡς ἅγια καί χωρίς θυμαμάτων καί εὐωδίας, μέ τό νά γίνεται φανερόν εἰς ὅλους διὰ τῆς ἐμπράκτου ἀποδείξεως τοῦ μαρτυρίου, ἡ εἰς Θεόν τελεία πίστις καί τελεία ἀγάπη αὐτῶν». (Αγίου Νικοδήμου Αγιορείτου, «Νέον Μαρτυρολόγιον», Αθήναι 1961, σ. 24).

Και ο Άγιος Αθανάσιος ο Πάριος παρατηρεί τα εξής: «... ἡ πού ἠκούσθη εἰς τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ οἱ Θεοὶ Μάρτυρες νά καρτεροῦν τήν ἐπίγειον κρίσιν νά κυρώσῃ τό μαρτύριόν τους, καί νά βεβαιώσῃ ἐκεῖνους, ὅπου ἤδη ἐσφράγισαν τό τέλος τους μέ τήν ὁμολογίαν τῆς θείας πίστεως, καί τοὺς ὁποίους εὐθύς ἐν τῷ ἅμα ὁ ἀγωνοδότης Χριστός ἄνωθεν ἐστεφάνωσεν; Τί ἄλλο εἶναι ἡ ἐορτή, παρά μακαρισμός καί δόξα καί τιμή, καί νά προβάλλωμεν εἰς τόν Θεόν πρέσβυν καί μεσίτην τόν ἐορταζόμενον, διὰ νά λαμβάνωμεν δι' αὐτοῦ παρά Θεοῦ τῶν ψυχικῶν μας παθῶν τήν ἴασιν; Εἶναι ἄλλο τίποτας ἡ ἐορτή παρά ταῦτα; Ἐπειτα ... δέν ἤκουσαν ποτέ τους, πῶς εὐθύς ὅπου πέσῃ εἰς τήν γῆν ἡ κεφαλὴ τοῦ Μάρτυρος, οἱ παρόντες Χριστιανοὶ ἀπό ψυχῆς καί καρδίας χαίροντες, καί τόν Θεόν δοξάζουσι καί τόν Μάρτυρα μακαρίζουσι». (Π.Β.Πάσχου, «Εν ασκήσει και μαρτυρίῳ», Αθήναι 1996, (Αθανασίου Παρίου περί νεομαρτύρων), σ. 81-82.).

Ο Βασιλεύς Δαβίδ θυσίασε πρόθυμα τα πάντα, Πατρίδα, γένος, ύπαρξη, οικογένεια, για την αγάπη του επουρανίου βασιλέως Χριστού. Είναι η καλή απαρχή των Νεομαρτύρων του Ποντιακού Ελληνισμού. Γι' αυτό δεν πρέπει η λήθη να καλύψει με το σιωπηλό της πέπλο το μαρτυρικό θάνατο του τελευταίου αυτοκράτορα της Τραπεζούντας Δαβίδ για πολλούς σοβαρούς λόγους, που έχουν σχέση με την εθνική μας, την Ορθόδοξη αυτοσυνειδησία μας και το μέλλον μας στο ιστορικό γίγνεσθαι.

Πρέπει να τιμούμε την ημέρα του μαρτυρίου του αποδεικνύοντας σε όλους εκείνους, που ίσως συνέφερε να παραδοθεί στην αφάνεια το πρόσωπο αυτό και το μαρτυρικό του τέλος, ότι τα παιδιά των ξεριζωμένων, όσο περνούν τα χρόνια, όχι μόνο δεν ξεχνούν' αλλά περισσότερο με ιερό δέος εγκύπτουν στην προγονική ιστορία, τη σπουδάζουν και αντλούν διδάγματα, αξίες και δύναμη και προχωρούν και διαπλέουν σ' όλον τον κόσμο με την «Αργώ» που δεν σταμάτησε το ταξίδι της. Τα παιδιά των ποντίων δεν ξεχνούν, διότι ηχεί μέσα τους η φωνή των Πατέρων τους, όπως την διασάλπισε ο αείμνηστος Λεωνίδας Ιασωνίδης: «Ξηρανθήτω ἡμῖν ὁ λάρυγξ, ἐάν ἐπιλαθόμενά σου ὦ πάτριος ποντία γῆ».

Η επιστολή του Ελευθερίου Βενιζέλου, με την οποία πρότεινε για το Νόμπελ Ειρήνης τον Μουσταφά Κεμάλ!

Συνέχεια από την 1η σελίδα

την συνεργασία των αντικεμαλικών κινημάτων (ισλαμιστές, Αρμένιοι, Κούρδοι κ.ά.), που θα μπορούσε ενδεχομένως να χρησιμοποιήσει ως μοχλό πίεσης για την προάσπιση των ελληνικών συμφερόντων απέναντι στον Κεμάλ Μουσταφά, ξεκίνησε μια «επίθεση» φιλίας προς την Τουρκία, τον μέχρι προ ολίγου δηλαδή δήμιο των Ελλήνων, αλλά και των άλλων μη χριστιανικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας, στα πλαίσια της εθνοκαθαρτικής πολιτικής των Νεότουρκων.Η «φιλία» αυτή επισημοποιήθηκε στις 30 Οκτωβρίου 1930, όταν υπογράφηκε στην Άγκυρα το Σύμφωνο Ελληνοτουρκικής Φιλίας.

Ο Βενιζέλος λίγα χρόνια αργότερα, θα προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα, όταν με επιστολή του προς την νορβηγική επιτροπή του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης, με ημερομηνία 12 Ιανουαρίου 1934, θα προτείνει ως υποψήφιο διεκδικητή του τον Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ! Τον κύριο δηλαδή υπεύθυνο της εξολόθρευσης συμπαγών πληθυσμών, όπως των Ελλήνων και των Αρμενίων.

Το όλο κείμενο της επιστολής, είναι πραγματικά «καταπληκτικό», με την έννοια, πως αν ο ίδιος ο Κεμάλ το διάβαζε, χωρίς να γνωρίζει τον συντάκτη του, πιθανότατα θα θεωρούσε πως αυτός θα ήταν κάποιος φίλος του ·σίγουρα όμως, όχι Έλληνας. Κι αυτό γιατί, ο Ελευθέριος Βενιζέλος δεν περιορίστηκε σε απλές και τυπικές φιλοφρονήσεις που φυσικά απαιτούσε η κατάσταση, αλλά με τα γραφόμενά του προσβάλλει ευθέως την μνήμη και το συναίσθημα των Ελλήνων προσφύγων και ουσιαστικά δικαιολογεί τον βίαιο εκτοπισμό του Ελληνισμού του Πόντου και της Μικράς Ασίας.

Το προκλητικό κείμενο της επιστολής, που περνάει στα όρια του κατάπτυστου, είναι το ακόλουθο και καλό είναι γνωρίζουμε όλες τις αλήθειες για τους μεγάλους "ηγέτες μας".

Αθήνα, 12 Ιανουαρίου 1934

Κύριε Πρόεδρε,

Για περίπου επτά αιώνες ολόκληρη η Μέση Ανατολή και μεγάλο τμήμα της Κεντρικής Ευρώπης αποτέλεσαν θέατρο αιματηρών πολέμων. Κύρια αιτία γι' αυτούς, ήταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία και το απολυταρχικό καθεστώς των Σουλτάνων.

Η υποδούλωση χριστιανικών λαών, οι θρησκευτικοί πόλεμοι του Σταυρού εναντίον της Ημισελήνου που μοιραία επακολούθησαν και οι διαδοχικές εξεγέρσεις όλων αυτών των λαών που προσέβλεπαν στην απελευθέρωσή τους δημιουργούσαν μια κατάσταση πραγμάτων που θα παρέμενε μόνιμη πηγή κινδύνων όσο η Οθωμανική Αυτοκρατορία διατηρούσε τα ίχνη που της είχαν αφήσει οι Σουλτάνοι.

Η εγκαθίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας το 1922, όταν το εθνικό κίνημα του Μουσταφά Κεμάλ Πασά θριάμβευσε επί των αντιπάλων του, έθεσε οριστικά τέλος σ' αυτή την κατάσταση αστάθειας και μισαλλοδοξίας.

Πράγματι, σπάνια στη ζωή ενός έθνους πραγματοποιήθηκε σε τόσο λίγο χρόνο μια αλλαγή τόσο ριζική. Μια παρακμάζουσα αυτοκρατορία που ζούσε υπό θεοκρατικό καθεστώς στο οποίο οι έννοιες του δικαίου και της θρησκείας συγχέονταν μετατράπηκε σ'ένα εθνικό και σύγχρονο κράτος, γεμάτο ενέργεια και ζωή.

Με την ώθηση του μεγάλου μεταρρυθμιστή Μουσταφά Κεμάλ το απολυταρχικό καθεστώς των Σουλτάνων καταλύθηκε και το κράτος κατέστη αληθινά κοσμικό. Το έθνος ολόκληρο στράφηκε προς την πρόοδο, με την θεμιτή φιλοδοξία να ενταχθεί στην πρωτοπορία των πολιτισμένων λαών.

Όμως το κίνημα για την εδραίωση της ειρήνης προχώρησε από κοινού με όλες εκείνες τις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις που προσέδωσαν στο νέο κυρίως εθνικό κράτος της Τουρκίας την σημερινή του μορφή. Πράγματι η Τουρκία δεν δίστασε να αποδεχθεί ειλικρινά την απώλεια επαρχιών όπου κατοικούσαν άλλες εθνότητες και, ικανοποιημένη πραγματικά με τα εθνικά και πολιτικά της σύνορα όπως καθορίστηκαν από τις Συνθήκες, έγινε αληθινός στυλοβάτης της ειρήνης στην Εγγύς Ανατολή.

Είμαστε εμείς οι Έλληνες που αιματηροί αγώνες αιώνων μας είχαν φέρει σε κατάσταση διαρκούς ανταγωνισμού με την Τουρκία οι πρώτοι που είχαμε την ευκαιρία να αισθανθούμε τις συνέπειες αυτής της βαθιάς αλλαγής στη χώρα αυτή, διάδοχο της παλιάς Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Από την επόμενη μέρα της Μικρασιατικής Καταστροφής, διαβλέποντας την δυνατότητα συνεννόησης με την αναγεννημένη Τουρκία, που προέκυψε από τον πόλεμο ως εθνικό κράτος, της απλώσαμε το χέρι και το δέχτηκε με ειλικρίνεια.

Από αυτήν την προσέγγιση, που μπορεί να χρησιμεύσει ως παράδειγμα για τη δυνατότητα συνεννόησης ακόμη και μεταξύ λαών που τους χώρισαν οι πιο σοβαρές διαφορές, όταν αυτοί διαποτιστούν με την ειλικρινή επιθυμία για ειρήνη, προέκυψαν μόνο καλά, τόσο για τις δύο ενδιαφερόμενες χώρες όσο και για τη διατήρηση της ειρήνης στην Εγγύς Ανατολή.

Ο άνθρωπος στον οποίο οφείλεται αυτή η πολύτιμη συμβολή στην ειρήνη δεν είναι άλλος από τον Πρόεδρο της Τουρκικής Δημοκρατίας Μουσταφά Κεμάλ Πασά.

Έχω λοιπόν την τιμή ως αρχηγός της Ελληνικής Κυβέρνησης το 1930, όταν η υπογραφή του Ελληνοτουρκικού Συμφώνου σηματοδότησε μια νέα εποχή στην πορεία της Εγγύς Ανατολής προς την ειρήνη, να υποβάλλω την υποψηφιότητα του Μουσταφά Κεμάλ Πασά για την διακεκριμένη τιμή του βραβείου Νόμπελ για την Ειρήνη.

Με βαθύτατη εκτίμηση Ε. Κ. Βενιζέλος

Φωτο από Ξενοδοχείο «Άγκυρα Παλλάς»

Στη δεξίωση προς τιμήν του Έλληνα πρωθυπουργού, από αριστερά, η Λατιφέ χανούμ, σύζυγος του Κεμάλ, ο Ελευθέριος Βενιζέλος, η Έλενα Βενιζέλου και ο Μουσταφά Κεμάλ

Έρευνα- Επιμέλεια: Νίκος Τουμπουλίδης

Η ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Γράφει: ο Νίκος Τουμπουλίδης

Σε όλη την ιστορική διαδρομή της ανθρωπότητας, αλλά και σε κάθε εποχή ξεχωριστά, μεγάλος υπήρξε πάντα και συνεχίζει ακόμη να είναι ο ρόλος των γειτόνων κάθε έθνους-κράτους. Με τον εξ ανατολών γείτονα μας, έχουμε μια μόνιμη και αναλλοίωτη διαχρονικά διαφορά. Εκείνος θέλει να επιβάλλεται με πολεμικά μέσα ενώ ο ελληνισμός με τη δύναμη του πνεύματος.

Έτσι λοιπόν μετά την πτώση της Αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας το 1461 το δυσμενές κλίμα για τους υπόδουλους πόντιους Έλληνες, που είχε διαμορφωθεί στην Οθωμανική Αυτοκρατορία εντάθηκε ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821.Λόγω όμως εξωτερικών πιέσεων προς τον Σουλτάνο, το κλίμα αυτό άρχισε σταδιακά να υποχωρεί με την παραχώρηση ειδικών προνομίων, γνωστών στην παγκόσμια ιστορία με τους νομικούς όρους «ΧάτιΣερίφ»(1839) και «Χάτι Χουμαγιούν»(1856).

Η θεωρητική ισονομία και η θρησκευτική ελευθερία μαζί με την ανάπτυξη του εμπορίου και της οικονομίας οδήγησαν στη δημογραφική αύξηση του ποντιακού πληθυσμού, στην καλλιέργεια της ελληνικής παιδείας και στην ανάπτυξη της νεοελληνικής συνείδησης.

Ο ποντιακός ελληνισμός εγκατέλειψε τα κρησφύγετά του και κατέβηκε στις παραλιακές περιοχές, όπου έκτισε καινούρια χωριά, εκκλησίες και σχολεία. Σε σύντομο χρονικό διάστημα πήρε ξανά στα χέρια του το εμπόριο ολόκληρου του Εύξεινου Πόντου και της ενδοχώρας, ενώ η Τραπεζούντα ξαναβρήκε τις παλιές δόξες της.

Στις αρχές του 20ού αιώνα δεν υπήρχε ποντιακό χωριό χωρίς δικό του σχολείο και δική του εκκλησία. Σύμφωνα με τη στατιστική του Παναρέτου, το 1913 στις επαρχίες των έξι μητροπόλεων του Πόντου κατοικούσαν 697.000 Έλληνες, ενώ το ίδιο διάστημα, σύμφωνα με τον Γ. Λαμπιδή, λειτουργούσαν 1.890 εκκλησίες, 22 μοναστήρια, 1.647 παρεκκλήσια και 1.401 σχολεία με 85.890 μαθητές.

Ωστόσο, η πολιτική που άρχισαν ξανά να εφαρμόζουν οι νεοτουρκικές κυβερνήσεις στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, απέναντι στους Έλληνες ήταν εξαιρετικά εχθρική και περιλάμβανε δυσμενή οικονομικά, εκπαιδευτικά, στρατιωτικά και θρησκευτικά μέτρα, τα οποία επιβλήθηκαν γενικότερα στις χριστιανικές εθνότητες του κράτους. Η πολιτική αυτή, η οποία βρισκόταν σε πλήρη αντίθεση με τις εξαγγελίες του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής Γ. Ουίλσον, σχετικά με την αυτοδιάθεση των λαών, οδήγησε τους Πόντιους, στη μεγάλη απόφαση να αγωνιστούν για τη δημιουργία μιας αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας

Οι Έλληνες της Διασποράς αναδείχθηκαν πρωτεργάτες στους αγώνες για τη δημιουργία μιας αυτόνομης ποντιακής δημοκρατίας με βασικούς εκπροσώπους τους Κ. Κωνσταντινίδη από τη Μασσαλία, Β. Ιωαννίδη και Θ. Θεοφύλακτου από το Βατούμ, Ι. Πασσαλίδη από το Σοχούμ, Λ. Ιωαννίδη και Φ. Κτενίδηαπό το Κρασονοντάρ ενώ από τους Έλληνες του ιστορικού Πόντου ξεχωρίζουν οι δύο σεβάσμιες μορφές της Εκκλησίας, ο μητροπολίτης Τραπεζούντας Χρυσανθός Φιλιππίδης και ο μητροπολίτης ΑμάσειαςΓερμανός Καραβαγγέλης. Η ελληνική κυβέρνηση ενώ ήταν αρχικά σύμφωνη με τον αγώνα και τις εθνικές διεκδικήσεις των Ποντίων στο συνέδριο Ειρήνης των Παρισίων, που άρχισε το Δεκέμβριο του 1918,πίεστηκε από τις συμμαχικές δυνάμεις και δεν συμπεριέλαβε τον Πόντο στο φάκελο των ελληνικών διεκδικήσεων, και, παρά τις έντονες διαμαρτυρίες των Ελλήνων του Πόντου, συμφώνησε να παραχωρηθεί η περιοχή στην υπό ίδρυση Αρμενική Δημοκρατία.

Η εξέλιξη αυτή προκάλεσε μεγάλη απογοήτευση στον ελληνισμό του πόντου. Παρά το αρνητικό κλίμα που δημιουργήθηκε, ο ποντιακός ελληνισμός δεν ποήθηκε. Στις 10 Μαρτίου 1921 ο μητροπολίτης Αμάσειας Γερμανός Καραβαγγέλης πρότεινε στον τότε υπουργό εξωτερικών συνεργασία με τους Κούρδους και τους Αρμένιους εναντίον του κινήματος του Κεμάλ. Η κυβέρνηση όμως του Γούναρη, απομονωμένη και από τους συμμάχους, δεν πήρε καμιά πρωτοβουλία.

Μια τελευταία προσπάθεια ποντοαρμενικής συνεργασίας άρχισε καθυστερημένα στις αρχές του 1922, όταν πια τα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων είχαν αλλάξει πλευρά. Εκμεταλλευόμενος την ευνοϊκή συγκυρία ο Κεμάλ πασάς, με τη φανερή

υποστήριξη των μπόλσεβίκων, της Ιταλίας, της Γαλλίας και τη σιωπηρή σύμπραξη της Αγγλίας, άρχισε την αντεπίθεση που έφερε και την κατάρρευση του μετώπου.

Η ποντιακή Δημοκρατία έμεινε ένα όνειρο, ενώ η καταδίκη σε θάνατο από την κεμαλική κυβέρνηση όλων των πρωτεργατών του αγώνα σφράγισε την εθνική συμφορά του ποντιακού ελληνισμού, η οποία συνδέεται με τη γενικότερη τύχη του ελληνισμού της Μ. Ασίας.

Στον ιστορικό Πόντο όμως το τέλος της ιστορίας και του πολιτισμού των Ποντίων ήταν εξαιρετικά τραγικό και σταμάτησε βίαια με την αναγκαστική ανταλλαγή των πληθυσμών που όρισε η Συνθήκη της Λωζάννης το 1923.Είναι γνωστή η γενοκτονία του αρμενικού λαού το 1915 από τους Νεότουρκους, αλλά δενείναιτόσο γνωστή η μεθοδευμένη εξόντωση των Ελλήνων του Πόντου που είχε τις ίδιες αναλογίες ποσοτικά και ηθικά με τη γενοκτονία των Αρμενίων την περίοδο 1916-1923.

Από τους 697.000 Πόντιους που ζούσαν το 1913 στον Πόντο, περισσότεροι από 353.000, δηλαδή ποσοστό μεγαλύτερο από το 50%, θανατώθηκαν μέχρι το 1923 από τους Νεότουρκους και τους Κεμαλικούς στις πόλεις και τα χωριά, στις εξορίες και τις φυλακές, καθώς και στα τάγματα εργασίας, τα λεγόμενα «αμελέ ταμπουρού». Το “επιτέλους τους ξεριζώσαμε” του δολοφόνου Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ στο τουρκικό κοινοβούλιο λέει πολλές αλήθειες για τη συμπεριφορά των τούρκων απέναντι στους Έλληνες.

Τα αρχεία των Υπουργείων Εξωτερικών της Ευρώπης και της Αμερικής, καθώς επίσης και οι εκθέσεις διεθνών οργανισμών πιστοποιούν το μέγεθος και το είδος του διωγμού που υπέστησαν οι Έλληνες του Πόντου.Τα γεγονότα του 1922 είχαν ως συνέπεια το ξεριζώμα του ελληνισμού του Πόντου και της Μ. Ασίας. Περισσότεροι από 1.300.000 Έλληνες αναγκάστηκαν να εκπατριστούν βίαια, εγκαταλείποντας τους προσφιλείς νεκρούς, μαζί με τις περιουσίες τους και τον πολιτισμό της μακραίωνης δημιουργικής παρουσίας τουςεκεί.

Η εξαντλημένη από τον πόλεμο, ηθικά, πολιτικά, κοινωνικά, δημογραφικά και οικονομικά Ελλάδα αναγκάστηκε να δεχτεί στους κόλπους της εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες, χωρίς κάποιο συγκεκριμένο σχέδιο υποδοχής. Η μικρασιατική καταστροφή ξανάφερε στο προσκήνιο την ταραγμένη εσωτερική πολιτική κατάσταση. Η ανικανότητα των εναλλασσόμενων κυβερνήσεων ανάγκασε τον στρατηγό Πλαστήρα να αναλάβει την εξουσία, να εκθρονίσει τον βασιλιά Κωνσταντίνο και να κινητοποιήσει όλες τις κρατικές υπηρεσίες για την επίλυση των προσφυγικών προβλημάτων.

Η συντριπτική πλειοψηφία του προσφυγικού πληθυσμού, 638.252 άτομα, δηλαδή ένα ποσοστό 53%, εγκαταστάθηκε στη Μακεδονία, αρχικά στις περιοχές που εγκατέλειψαν οι ανταλλάξιμοι μουσουλμάνοι.Παρ' όλες τις δυσκολίες, οι πρόσφυγες δεν λιποψύχησαν, αλλά επιστράτευσαν όλους τους μηχανισμούς επιβίωσης που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της συμβίωσής τους με τους Οθωμανούς και ξαναέστησαν τα σπιτικά και τις δουλειές τους. Όλα αυτά είναι ανάγκη να τα γνωρίζουμε αφού έτσι κι αλλιώς τα όσα ανέφερα παραπάνω αποτελούν μέρος της νεότερης ιστορίας μας.Είναι χρέος μας λοιπόν κάθε γνώση που σχετίζεται με την Πατρίδα μας ιδιαιτέρως για τόσο σημαντικά γεγονότα.

Η 19^η Μαΐου στην Τουρκία είναι εθνική γιορτή αλλά στην Ελλάδα είναι ημέρα πένθους και μνήμης. Η Διεθνοποίηση και η Διεθνής Αναγνώριση και Καταδίκη της Γενοκτονίας των Ελλήνων Ποντίων από την Τουρκία είναι χρέος και ηθική υποχρέωσή μας, προς τους χιλιάδες άταφους νεκρούς μας.

Οι ίδιοι οι Τούρκοι ομολογούν τη γενοκτονία

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Τοπάλ Οσμάν, αλλά σε κάθε φόνο και σε κάθε καταγγελία τον βοηθούσε ν' ανέβει πιο ψηλά στην ιεραρχία. Ήταν ο ανώτερος αξιωματικός της Κερασούντας, ήταν το παν. Όλα τα νήματα κινούνταν απ' αυτόν. Έδινε εντολές, απαγόρευε, κρέμαγε, έσφαζε. Κανείς δεν έλεγε ούτε μια κουβέντα».

Jemal Nuzxet(Επαρχος Πάφρας)

Στην έκθεσή του γράφει για τις σφαγές των Ελλήνων του Πόντου στην κεμαλοκρατούμενη περιοχή από τις τοπικές αρχές και τις ληστοσυμμορίες: «Το παρά τα παράλια του Ευξείνου Πόντου Ελληνικόν στοιχείον, ως εργατικόν και κατέχον το εμπόριον εις χείρας του και πλούσιον, ετύγχανε ο σπουδαιότερος παράγων της περιφέρειας αύτης.Ο Μ. Κεμάλ προς διατήρησιν των τσετών έπρεπε όπως ετοιμάση έδαφος δράσεως δι' αυτάς και ως τοιούτον εύρε το της περιφέρειας του Πόντου αι γενικαί σφαγαί.Αι αρπαγαί και εξοντώσεις εις την περιφέρειαν ταύτην ήρχισαν από τον Φεβρουάριον και διήρκησαν μέχρι του Αυγούστου.Αι σφαγαί αύται και εκτοπισμοί εξετελέσθησαν ημιεπισήμως τη συμμετοχή και στρατιωτικών και πολιτικών υπαλλήλων, επειδή δε η περιφέρεια αύτη ήτο πολύ εκτενής και πλουσία, εις την καταστροφήν της έλαβον μέρος άτομα εξ όλων των τάξεων. Αι εξ χιλιάδες των Ελλήνων κατοίκων της Πάφρας αποκλεισθείσαι εντός των εκκλησιών του Σλαμαλικ, του Σουλου Δερέ, της Παναγίας και του Γκιокτσέ Σου παρεδόθησαν εις το πυρ, και εντός αυτών εκάησαν όλοι: γέροντες, άνδρες, γυναίκες και παιδιά, ουδείς εσώθη. Μερικαί εκ των γυναικών οδηγήθησαν εις το εσωτερικόν υπό των τσετών και, αφού ασέλησαν επ' αυτών, τας εθανάτωσαν.Αι κινηταί περιουσίαι και τα χρήματα των Ελλήνων κατοίκων της Πάφρας ελεηλατήθησαν. Μετά το φρικώδες τούτο έργον αι τσέται ήλθον εις τον δήμον Αλά-Τοάμ, όπου παρέταξαν εις γραμμήν τους εις 2.500 χριστιανούς κατοίκους, και παρασύραντες αυτούς εις τους πρόποδας των ορέων, τους εθανάτωσαν όλους. Εκ των 25.000 Ελλήνων της περιφέρειας Πάφρας, Αλά-Τοάμ ενενήκοντα τοις εκατόν εξοντώθησαν, οι δε εκτοπισθέντες εθανατώθησαν εις το εσωτερικόν».

Ισμέτ πασάς (σε μυστική συνεδρίαση)

«Ωρα 2 μ.μ. αρχομένης της συνεδριάσεως λαμβάνει τον λόγον ο Ισμέτ Πασάς. Κύριοι, Σας έχουν ειδοποιήσει ότι εοχηματίσθη μια επιτροπή από Αμερικα -νούς κατ' απαίτησιν του Βεκίλ Πατρίκη Προύσαλη να ενεργήσουν ανακρι- σεις διά τας σφαγάς του Πόντου.Η Σφαγή των Γκιαούρηδων έγινε, όταν οι Ρωμαίοι εσήκωσαν επανάστασιν, έσφαξαν πολλούς Τούρκους, ατίμασαν τες χανούμισες έκαμαν γιάγμα τας περιουσίας των, τότε μόνον έδωσεν διαταγήν το Κέντρον εις τον διοικητήν, ως και τον Τοπάλ Οσμάν Αγά να βάλουν σφαγήν...»

Χακί Χαμή μπέης(βουλευτής Σινώπης)

«Το πρόσωπό μας θα είναι αιώνια κηλιδωμένο εξαιτίας των εκτοπίσεων. Εάν οι εκτοπισμοί γίνονται προκειμένου να δολοφονηθούν ανθρώπινες ψυχές, τότε, κύριοι, αυτό είναι άκρως αποτρόπαιο. Μας κηλιδώνει ενώπιον του σύμπαντος κόσμου. Γιατί τότε η κυβέρνηση δεν θα μπορεί να υπερασπιστεί τον εαυτό της... Τα είδα με τα μάτια μου. Έχουν γίνει αθλιότητες, κύριοι. Οι αθλιότητες που διαπράττουν σήμερα οι υπάλληλοί μας, δεν έχουν γίνει ούτε από τους Άγγλους...».

Γιαχγιά Γκαλίπ (βουλευτής Κίρσεχιρ)

«Το ζήτημα του Πόντου άρχισε πολύ παλιότερα... Ακούγαμε ότι οι υπερασπιστές του Ποντιακού θα κάνουν μια οργάνωση, θα κάνουν μια κυβέρνηση, θα κάνουν αυτό, θα κάνουν εκείνο. Όμως δεν ακούσαμε τίποτα για αντιμετώπιση του προβλήματος με εκτοπίσεις ανθρώπων... Κύριοι, πιστέψτε πως, ό,τι κακό συνέβη, συνέβη λόγω των έκτακτων αρμοδιοτήτων που είχαν δοθεί... Εκείνο που θα ανορθώσει μια χώρα είναι οι νόμοι και εκείνο που θα την καταστρέψει η παρανομία. Έκτακτες εξουσίες σημαίνουν απολύτως κατά το κέφι του καθενός να κρεμά και να σφάζει ανθρώπους, να καταστρέφει πόλεις, να γκρεμίζει τα σπίτια που βρίσκει μπροστά του, να εγκαταλείπει το σύμπαν σε μια καταστροφή. Γιατί τα άτομα που ασχολούνται (με την καταστολή), για να μη δώσουν λογαριασμό για κείνους που κλέβουν, πυρπολούν τα σπίτια... Απ' όσους δημιούργησαν το Ποντιακό και από εκείνους που προκάλεσαν κακό για τον Πόντο, από μας υπήρξαν μεγαλύτερες απώλειες... Με πρόφαση τον εκτοπισμό των Ποντίων κατέστρεψαν το βίος και τα πράγματα των χωριών... Θέλω όλοι να είναι μάρτυρες ότι εγώ δεν συμφωνώ για τον εκτοπισμό κανενός. Η εξορία είναι μια βόμβα για τη χώρα. Είναι τρομερό. Πόσα χρόνια μετά θα τα πληρώσουμε... Τους εγκληματίες να τους επιλέξουν τα δικαστήρια, όπως και τους αθώους».

Σαλαχαττίν μπέης(βουλευτής Μερσίνης)

«...100-200 χρόνια τώρα γίνονται κάποιες προσπάθειες για τη βελτίωση της διοίκησης, που δεν είναι ικανοποιητικές. Όσο οι Ευρωπαϊκές δυνάμεις διαπιστώνουν τα σφάλματα της διοίκησής μας θα μας επιτίθενται. Θα ζητήσουν μεταρρυθμίσεις. Έχουν δίκαιο στο αίτημά τους; Έχουν. Δεν έχουμε εκτελέσει το καθήκον μας όσον αφορά την προάσπιση της τιμής, της υπόληψης και της περιουσίας του λαού που μας αγκάλιασε όσο μπορούσε με την ιδιότητα του υπηκόου... Μήπως η επιθυμία της Εθνοσυνέλευσης είναι να μην απομείνει κανένας μη μουσουλμάνος, να εξοριστεί και να αφανιστεί μέχρι κι ο τελευταίος; Σε μια τέτοια περίπτωση πώς θα ζήσουμε και πώς θα μπορέσουμε να σταθούμε στον κόσμο; Θα με συγχωρέσετε, αλλά η διευθέτηση αυτού του προβλήματος θα ρυθμίσει τον εθνικό μας βίο. Κύριοι, μια κυβέρνηση, μια κυβέρνηση ισλαμική, μια κυβέρνηση οσμανική, ότι θέλετε πείτε, μια κυβέρνηση τουρκική είναι η κυβέρνηση όλων των υπηκόων που τελούν υπό τις εντολές της, ανεξαρτήτως θρησκείας, φύλου, θρησκευτικού δόγματος. Ή μήπως είναι κυβέρνηση μόνο των μουσουλμάνων; Θα απονείμει ίση δικαιοσύνη; Γιατί θέτουμε μια πολιτική αφανισμού και καταστροφής; Κι ο αφανισμός, όμως, γίνεται με άλλους τρόπους. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι...».

Οσμάν μπέης(βουλευτής Καισάρειας)

«Είναι πολιτική λεηλασίας, καταστροφής». Ο Σαλαχαττίν μπέης συμφωνώντας θα προσθέσει: «... Ποιός αμαυρούται; Το δυστυχισμένο το έθνος...και θα διερωτηθεί: «... Σε ποιου άραγε έθνους την ιστορία μπορούν να τιμώνται και να επαινούνται οι φόνοι;» Σε παρατήρηση συναδέλφου του ότι «τα ίδια έκαμαν και οι Έλληνες», θα παρατηρήσει ότι «εκείνοι τα έκαμαν πολιτισμένα και όχι με λαδομπογιά».

ΣΧΟΛΙΟ (Νίκος Τουμπουλίδης)

Αυτοί είναι οι δολοφόνοι που επιδόθηκαν στη συστηματική εξόντωση των Ελληνικών πληθυσμών ανατολικά του Αιγαίου και σε κάθε ευκαιρία το ομολογούσαν. Με ιδιαίτερα απάνθρωπο τρόπο εφάρμοσαν σφαγές, βασανιστήρια, εξαναγκαστικό ξεριζωμό και πορείες θανάτου. Η 19^η Μαΐου στην Τουρκία είναι εθνική γιορτή αλλά στην Ελλάδα είναι ημέρα πένθους και μνήμης. Η Διεθνοποίηση και η Διεθνής Αναγνώριση και Καταδίκη της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου από την Τουρκία είναι χρέος και ηθική υποχρέωσή μας, προς τους χιλιάδες άταφους νεκρούς μας.

«Δεν ξεχνώ την ημέρα μνήμης και συμμετέχω ενεργά στις εκδηλώσεις γενοκτονίας»

ας είναι το σύνθημα μας για πάντα

Νέα διαδρομή για τους adrenaline junkies: Derebaşı Bends

Ένας από τους πιο επικίνδυνους δρόμους του κόσμου είναι το [Soganli](#) βουνό, σε υψόμετρο 3.500 μέτρων, που έχει γίνει το νέο σημείο για τους λάτρεις της περιπέτειας και τους λάτρεις της φύσης για τις φυσικές ομορφιές της. Οι [ατροφές](#) συνδέουν δύο επαρχίες της Μαύρης Θάλασσας,την πόλη Παϊπούρτ με την Τραπεζούντα

Η ομίχλη, ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα στην περιοχή, κινείται αργά μέσα από την κοιλάδα πάνω από τα βουνά [Soğanlı](#) και δημιουργεί μια συναρπαστική σκηνή για τους επισκέπτες.

Το [Derebaşı](#) Bends, το οποίο επιλέχθηκε "ο πιο επικίνδυνος δρόμος του κόσμου" πριν από τρία χρόνια στην ιστοσελίδα [www.dangerousroads.org](#), οδηγεί τους επισκέπτες σε δύσκολες καταστάσεις, καθώς υπάρχουν 13 αιχμές σε γκρεμούς. Πολλοί άνθρωποι από το [Bayburt](#) και το Gümüşhane και από όλο τον κόσμο συναντιούνται στο χωριό Dumlu της περιοχής Aydıntepe του [Bayburt](#) προκειμένου να γνωρίσουν και να δοκιμάσουν τις αντοχές τους.

Σε αυτά τα μέρη που σήμερα πηγαίνουν ταξιδιώτες για ψυχαγωγικούς λόγους οι παππούδες μας ζούσαν μια φυσιολογική ζωή επί 27 αιώνες, δαμάζοντας τις αντιδρότητες της φύσης και συνυπάρχοντας με άλλους πληθυσμούς. Παρόλο που δεν τους φόβιζε η σκληρή ζωή στα μέρη που γεννήθηκαν, τους εκρίζωσαν από την πατρώα γη οι πολιτικές, οικονομικές και θρησκευτικές σκοπιμότητες της εποχής μας.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΝΗΣΤΙΣΙΜΑ ΦΑΓΗΤΑ ΤΗΣ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ

Το Μεγάλο Σαββάτο 27 Απριλίου 2019 παρουσιάστηκαν από την ΕΡΤ 3 στην εκπομπή "Μαγειρέματα" οι νησιτίσιμες συνήθειες των ποντίων στις αλησμόνητες πατρίδες αλλά και μέχρι σήμερα. Η κ. Ελένη Σάρρα μας μαγείρεψε τα εύνοστα νησιτίσιμα προσκία, το υβριστόν ή ευριστέ και το παραδοσιακό περέκ ενώ ο πρόεδρος της λέσχης έκανε μια γρήγορη τοποθέτηση για την ποντιακή κουζίνα και έδωσε τις απαραίτητες διευκρινήσεις στις ερωτήσεις του παρουσιαστή για τα ποντιακά φαγητά στον Πόντο.

Στα γυρίσματα της εκπομπής που έγιναν στις εγκαταστάσεις της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας την 12 Απριλίου 2019 συμμετείχαν οι σύλλογοι Θρακιωτών και Μικρασιατών νομού Ημαθίας, όπου με τη σειρά τους

παρουσίασαν το πασχαλινό τραπέζι των ιδιαίτερων πατρίδων τους.

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΟΝ ΕΥΞΕΙΝΟ ΠΟΝΤΟ 11 ΗΜΕΡΕΣ από 27-07 (ΑΝΤΙ 26/7) έως 06-08-2019 (ΑΝΤΙ 5/8)

- 1η ΗΜΕΡΑ: ΒΕΡΟΙΑ-ΚΩΝ/ΠΟΛΗ (620 ΧΛΜ)
- 2η ΗΜΕΡΑ: ΚΩΝ/ΠΟΛΗ-ΣΑΦΡΑΜΠΟΛΗ (400 ΧΛΜ)
- 3η ΗΜΕΡΑ: ΣΑΦΡΑΜΠΟΛΗ-ΣΑΜΨΟΥΝΤΑ (490 ΧΛΜ)
- 4η ΗΜΕΡΑ: ΣΑΜΨΟΥΝΤΑ-ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ (330 ΧΛΜ)
- 5η ΗΜΕΡΑ: ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ (50 ΧΛΜ)
- 6η ΗΜΕΡΑ: ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ
- 7η ΗΜΕΡΑ: ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ (50 ΧΛΜ)
- 8η ΗΜΕΡΑ: ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ-ΖΑΡΑ-ΣΕΒΑΣΤΕΙΑ (460 ΧΛΜ)
- 9η ΗΜΕΡΑ: ΣΕΒΑΣΤΕΙΑ-ΤΟΚΑΤΗ-ΑΜΑΣΕΙΑ (225 ΧΛΜ)
- 10η ΗΜΕΡΑ: ΑΜΑΣΕΙΑ-ΚΩΝ/ΠΟΛΗ (685 ΧΛΜ)
- 11η ΗΜΕΡΑ: ΚΩΝ/ΠΟΛΗ-ΒΕΡΟΙΑ (620 ΧΛΜ)

ΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ: 750 ευρώ
Τηλ. επικοινωνίας Ευξείνου Λέσχης
2331072060

Κυριακή με Πέμπτη 17.00 έως 21.00.
Υπεύθυνος κ. Φωτιάδης Φιλοκτήμων τηλ.
6942701788.

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ:

- 1) Μεταφορά-μετακινήσεις με υπερυψωμένα λεωφορεία
- 2) Τις 10 διανυκτερεύσεις σε επιλεγμένα ξενοδοχεία 3 και 4 αστέρων.
- 3) Τα 10 προγεύματα και 7 δείπνα.
- 4) Αρχηγό-ξεναγό.
- 5) Ξεναγήσεις, περιηγήσεις που αναφέρονται στο πρόγραμμα.
- 6) Ασφάλεια αστικής ευθύνης.

ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ:

Εισόδους μουσείων και αρχαιολογικών χώρων, διασκεδάσεις, ποτά, φιλοδωρήματα και ότι αναφέρεται στο πρόγραμμα ως προαιρετικό.

Όροι συμμετοχής:

Τα άτομα που συμμετέχουν στην εκδρομή αποτελούν ένα γκρουπ και σαν γκρουπ θα συμμετέχουν στο προκαθορισμένο πρόγραμμα. Θα υπάρχει ο υπεύθυνος εκδρομής που θα ενημερώνεται για τυχόν προβλήματα. Για οποιαδήποτε προβλήματα θα ενημερώνεται ο υπεύθυνος της εκδρομής. Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν μπορεί να απαιτήσει αλλαγή του προγράμματος εκτός από τον υπεύθυνο εκδρομής που θα συντονίζει τις ενέργειες του γκρουπ και οφείλουν οι συμμετέχοντες να ακολουθούν τις αποφάσεις του αρχηγού αποστολής.

Οι ενδιαφερόμενοι θα καταγραφούν σε λίστα κατά προτεραιότητα ενδιαφέροντος και οι πρώτοι 50 θα ταξιδεύσουν στον Πόντο.

Προκαταβολή 300€ μέχρι 30/4/2019 και εξόφληση μέχρι 15/7/2019.

Οι προκαταβολές δεν επιστρέφονται.

Όλες οι λεπτομέρειες της εκδρομής στο τεύχος 229, μηνός Μαρτίου 2019
ΟΛΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΦΕΡΘΗΚΕ ΚΑΤΑ ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΛΟΓΩ
ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΑΝΕΥΡΕΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

Παγκόσμια Ημέρα Πολιτισμού

Τον Νοέμβριο του 2001 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ανακήρυξε την 21η Μαΐου ως Παγκόσμια Ημέρα για την Πολιτισμική Διαφορετικότητα, τον Διάλογο και την Ανάπτυξη (World Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development). Κάλεσε όλα τα κράτη - μέλη, τις διακυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις να διοργανώσουν εκδηλώσεις, που θα διευρύνουν τη γνώση των λαών σχετικά με τον παγκόσμιο πολιτιστικό πλούτο και να ενθαρρύνουν μέσω της εκπαίδευσης και των μέσων μαζικής ενημέρωσης τη γνώση της αξίας της πολιτισμικής διαφορετικότητας.

Η Ευξείνου Λέσχη Βέροιας ξεπερνώντας τα 60 χρόνια ύπαρξης και δράσης στα πολιτισμικά δρώμενα του ποντιακού χώρου συνεχίζει όλο και πιο δυναμικά τις δράσεις της, με σκοπό την διατήρηση και διάδοση της ιστορίας και της πολιτιστικής παράδοσης των ποντίων.

επιμέλεια : Νίκος Τουμπουλίδης